

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/aktualnosci/19589,Gdzie-dzisiaj-sa-Zolnierze-Wyklęci-Przemowienie-prof-Krzysztofa-Szwagrzyka-na-La.html>
27.02.2024, 11:43

Gdzie dzisiaj są Żołnierze Wyklęci? Przemówienie prof. Krzysztofa Szwagrzyka na Łączce (1 marca 2022 r.)

W Narodowym Dniu Pamięci Żołnierzy Wyklętych, w polskim dniu dumy z postaw i walki bohaterów antykomunistycznego oporu lat 1944-63, gromadzimy się na świętej ziemi powązkowskiej Łączki w Warszawie. W tej narodowej nekropolii pod cmentarnym murem. Na ziemi, w której zastygła krew Żołnierzy Wyklętych z Mazowsza, z Wileńszczyzny, z Podlasia, Lubelszczyzny, Podkarpacia, ziemi łódzkiej i Wielkopolski.

Jak każdego roku będziemy między sobą toczyć spory o to, który termin jest dla nich najodpowiedniejszy i najtrafniej oddaje to, kim byli. Będziemy mówili „Żołnierze Wyklęci”, „Niezlomni”, partyzanci antykomunistycznego podziemia. Mówimy także „Żołnierze Wyklęci przez komunistów”. Są tacy, którzy poetycko powiedzą, że są to „ostatni rycerze Rzeczypospolitej”. Każdy pewnie będzie miał rację. Ale wszyscy oni byli przede wszystkim polskimi powstańcami, uczestnikami masowego zrywu walki zbrojnej przeciwko okupantowi. Byli takimi samymi powstańcami jak ci przed nimi, walczący w Powstaniu Styczniowym 1863 roku.

W pięknym obrazie pod nazwą „Bitwa”, z cyklu obrazów „Polonia” mistrza Artura Grottgera możemy zobaczyć grupę mężczyzn w lesie toczących swoją ostatnią walkę. Jest to obraz, który jest znany w każdym polskim domu. Wśród nich mężczyzna ze sztandarem, mężczyźni wokół,

opierający się plecami się o siebie i strzelający do wroga, który jest wokół nich. To ostatnia walka. Za chwilę wszyscy zginą. Ostatnie chwile ich życia. Walka, w której zwyciężyć przecież nie sposób, a jednak się w niej trwa do końca. Po wielu latach, w tych samych miejscach, nawet w tych samych lasach do walki stanęli Żołnierze Wyklęci i ginęli w ten sam sposób: w okrążeniu, w walce beznadziejnej, niekiedy także nierozumiani. Składając, tak jak powstańcy sprzed lat, tę samą ofiarę ze swojego życia. Po latach bohaterowie Powstania Styczniowego w wolnej Polsce byli honorowani i czczeni. Każdy żołnierz, łącznie z generałem, jako pierwszy miał obowiązek oddać honory powstańcowi.

Sądziliśmy, że tak samo będzie w przypadku Żołnierzy Wyklętych w wolnej Polsce. Że oni dla nas będą - tak jak dla społeczeństwa II Rzeczypospolitej - punktem odniesienia i wzorem do naśladowania. Czy tak się stało? Czy tak jest? Jeszcze kilka lat temu nie mogliśmy się wszyscy pomieścić na placu Józefa Piłsudskiego podczas uroczystości 1 marca. Było nas bardzo, bardzo wielu. Dzisiaj, stojąc na powązkowskiej Łączce, nie jesteśmy w stanie wypełnić nawet części tego miejsca. Coś się stało. Gdzie dzisiaj są Żołnierze Wyklęci? Kim oni są dla nas? 1 marca 2022 roku powinniśmy nie tyle zadawać sobie pytanie: „Jak o nich mówić?”, lecz „Gdzie oni dzisiaj są i kim są dla nas?”.

Ja mogę odpowiedzieć w imieniu tych, którzy pracują w Biurze Poszukiwań i Identyfikacji IPN. Dla nas są i pozostaną na zawsze bohaterami, których szczątków będziemy szukać do końca, aż znajdziemy. Robić to będziemy na kolanach, z namaszczeniem spełniając swój obowiązek wobec nich. Gdzieś, co jakiś czas przypominamy sobie w tej pracy poruszające słowa piosenki śpiewanej przez zespół Forteca: *Ile miejsc jeszcze nieodkrytych? Ile jest bezimiennych kości? Ile czaszek kulą przeszytych na trudnej drodze do wolności?*

*Przemówienie prof. Krzysztofa Szwagrzyka, wiceprezesa IPN, dyrektora Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN podczas uroczystości na Łączce, w Narodowym Dniu Pamięci Żołnierzy Wyklętych
1 marca 2022*

NDPŻW 1 marca
2022 r.

NDPŻW 1 marca
2022 r.

Kalendarium

~~m Prac~~
~~Rok 2003~~
Rok 2006
Rok 2007
Rok 2008
Rok 2009
Rok 2011
Rok 2012
Rok 2013
Rok 2014
Rok 2015
Rok 2016
Rok 2017
Rok 2018
Rok 2019
Rok 2020
Rok 2021
Rok 2022
Rok 2023